

Обща информация за проекта на Програмата за сътрудничество ЕСПОН 2014-2020

Основната мисия на Програмата за сътрудничество ЕСПОН 2014-2020 в новия програмен период е да продължи консолидацията на европейската мрежа за наблюдение на територията чрез предоставянето и ползването на сравними, систематични и надеждни данни и доказателства за развитие на територията.

Целта на програмата е да подпомогне ефективността на политиката на сближаване на ЕС и на другите секторни политики и програми, финансирани от европейските структурни фондове и кохезионния фонд. Предоставяйки данни и информация за развитието на регионите и по-големите територии на националните и регионалните власти програмата подпомага изготвянето на политиките за териториално развитие.

Приоритетни оси и специфични цели:

През периода 2014-2020 г. програмата ще се изпълнява чрез две приоритетни оси:

1. Териториални доказателства, трансфер на данни, наблюдение, инструменти (изпълняван от единствен бенефициент – Европейското обединение за териториално сътрудничество (ЕОТС);
2. Техническа помощ (изпълнявана от УО на програмата), основаващи се на Тематична цел 11 „Повишаване на институционалния капацитет и ефективна публична администрация“.

Наред с това, програмата за сътрудничество ЕСПОН 2020 се предвижда косвено да подкрепи всички единадесет тематични цели обхващащи приоритетите на Европа 2020 за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

Дефинирани са пет специфични цели:

1.1 Продължаващо създаване на данни за територията. Тази цел надгражда и допълнително подобрява поддържането на систематична, сравнима, последователна и надеждна база за европейската територия чрез приложни изследвания на териториалните структури, тенденциите и перспективите, както и подкрепя систематичното прилагане на оценките на териториалното въздействие в институциите на ЕС и програмните органи.

1.2 Осъвременяване на трансфера на знания и аналитична подкрепа за потребителите. Целта допринася за ефективния трансфер на научни доказателства и знания за развитието на политиките, насочено към тяхното ползване от властите на всички административни нива.

1.3 Подобряване на наблюдението на територията и на инструментите за извършване на териториални анализи. Целта допринася за наблюдението на различните типове европейски територии, тяхната структура, тенденциите и динамика на развитие,

както и за развитие на инструментите за анализ. Тези дейности ще се базират на резултатите, постигнати в предишните програмни периоди.

1.4 По-широк обхват на териториалните доказателства. Целта е да се постигне по-широк обхват на данните за територията, стимулирайки интерес за тяхното използване от заинтересованите страни на всички нива на правенето на политики.

1.5 Икономични, по-ефективни и ефикасни разпоредби за изпълнение на програмата. Тази специфична цел ще бъде обхваната във всички дейности на програмата в двете приоритетни оси.

Индикатори за изпълнението на приоритетните оси и на петте специфични цели:

	Индикатор	Мерна единица	Целева стойност (2023)	Източник на информация
Приоритетна ос 1: Териториални доказателства, трансфер, наблюдение, инструменти	Брой на научно-приложни резултати, изготвени съгласно специфична цел 1	Абсолютна стойност	22	Единствен бенефициент
	Брой на дейностите за целеви анализи, изготвени съгласно специфична цел 2	Абсолютна стойност	25	Единствен бенефициент
	Брой на тематични документи, изготвени съгласно специфична цел 3	Абсолютна стойност	45	Единствен бенефициент
	Брой инструменти по ESPON създадени и актуализирани по силата на специфична цел 4	Абсолютна стойност	8	Единствен бенефициент
	Брой на проведени информационни мероприятия и публикации по ESPON - специфична цел 5	Абсолютна стойност	60	Единствен бенефициент
Приоритетна ос 2: Техническа помощ	Ръководства по програмата, разработени за Бенефициента	Брой	1	Система за управление и контрол
	Компютъризирана система	Брой	1	Система за управление и контрол
	Разработени комуникационни системи	Брой	1	Годишен доклад за напредък
	Извършени оценки	Брой	2	Годишен доклад за напредък

Потенциални бенефициенти

Приносът на ESPON 2020 за изпълнението на стратегията Европа 2020 за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, както и в подкрепата за икономическото, социалното и териториалното сближаване се основава на целта да се информират основните целеви групи в разработването и прилагането на политики.

Програмата оказва подкрепа при разработването на политики по отношение на териториално сближаване и хармоничното развитие на европейската територия, като осигурява сравнима информация, данни, анализи и сценарии за териториалната динамика и разкрива териториалния капитал и потенциал за развитието на регионите и по-големите територии.

Потенциални бенефициенти по програмата са управляващите, създаващи политики в областта на политиката на сближаване, както и секторни и тематични политики и програми на европейско равнище; националните институции, отговорни за териториалното сближаване, програмите за европейско териториално сътрудничество, макро - регионални стратегии и подготовката и изпълнението на национално ниво на политиката на сближаване; регионалните и местните институции, отговорни за териториално развитие и планиране и/или участващи в трансграничното сътрудничество; организации за насърчаване на различни регионални/градски инициативи на равнище ЕС; университетски преподаватели, изследователи и студенти; частният сектор и по-широки европейски обществени организации.

Териториалният обхват на Програмата за сътрудничество „ЕСПОН“ 2014 – 2020 г. обхваща цялата територия на Европейския съюз (ЕС–28) плюс държавите – партньори Норвегия, Швейцария, Исландия и Лихтенщайн. Анализите и събирането на данни и доказателства за развитие на територията, за някои от изследванията, ще включва и територии на страните – кандидати за членове на ЕС, както и други държави, след съгласие на Комитета за наблюдение.

Органи на програмата:

Комитет за наблюдение - състои се от представители на Управляващия орган, страните членки на ЕС, страните – партньори, Европейската комисия;

Управляващ орган - Министерството на устойчивото развитие и инфраструктурата на Велико Херцогство Люксембург, Дирекция „Европейските въпроси“;

Сертифициращ орган - Министерството на устойчивото развитие и инфраструктурата на Велико Херцогство Люксембург, Дирекция „Общи въпроси и бюджет“;

Одитен орган - Министерството на финансите, Дирекция „Главен инспекторат на финансите“, Люксембург;

Органи, които са отговорни за провеждането на първо ниво на контрол и одит:

Министерство на финансите, Дирекция „Финансов контрол“, Люксембург

Министерството на финансите, Дирекция „Главен инспекторат на финансите“, Люксембург

Национално звено за контакт в България:

Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ към Министерство на регионалното развитие (РМС №156/21.03.2014).

В новия програмен период страните, участнички в Програмата няма да имат задължението да извършват първо ниво на контрол.

Европейско обединение за териториално сътрудничество

За изпълнението на ЕСПОН 2020 се създава Единствен бенефициент по приоритет 1 на програмата – Европейско обединение за териториално сътрудничество (ЕОТС) с членове учредители: 3 региона на Белгия (столицата Брюксел, Фландрия и Валония) и Великото Херцогство Люксембург.

ЕОТС подписва Генерално споразумение с Управляващия орган, като приложение към него е разпределението по години на бюджет, кореспондиращ с изпълнението на дейностите по приоритет 1 на програмата.

Процедура по кандидатстване и оценка

Всяка година ЕОТС предоставя детайлен Годишен работен план, изработен след съвместни консултации с Комитета за наблюдение и Управляващия орган. Работният план се предоставя на членовете на Комитета за наблюдение посредством електронната система за кандидатстване и наблюдение. Годишният работен план се одобрява от Комитета за наблюдение.

На базата на одобрените от Комитета за наблюдение Спецификации на операциите, Управляващият орган от името на Комитета за наблюдение поканва ЕОТС да изготви и предостави Предложение за проект / Operation proposal на базата на Многогодишната работна програма, която е част от Програмата. Предложението се предоставя след попълнена апликационна форма, публикувана на интернет страницата на програмата.

След предоставяне на предложението от страна на ЕОТС, като първа стъпка, то се оценява от УО за административно съответствие и допустимост на съдържанието. Втората стъпка включва оценка на критериите, определени от Комитета за наблюдение, като членовете на Комитета за наблюдение правят оценка на предложението с цел да се прецени съответствието на Предложението за действие / Operation proposal със

Спецификацията на операцията и да се формулират – ако е необходимо, препоръки за подобрене. Управляващият орган изготвя окончателен доклад за оценка, който се одобрява от Комитета за наблюдение.

Като единствен бенефициент ЕОТС възлага изпълнението на одобрените за финансиране дейности на публични и частни организации по бюджетна линия Външна експертиза и услуги на базата на договори/споразумения. Сключването на договори трябва да е в съответствие с правилата за възлагане на обществени поръчки, които важат за ЕОТС като единствен бенефициент.

Бюджетната линия за външна експертиза и услуги е детайлизирана според четирите типа дейности, дефинирани в Програмата:

- Приложни изследвания на територията и аналитични изследвания;
- Трансфер на научни доказателства и знания за развитието на политиките;
- Структури за наблюдение, тенденции и динамика на различните типове територии и изследване на потенциални възможности и предизвикателства за тяхното бъдещо развитие;
- Достигане до потенциалните ползватели на данните за развитие на територията, стимулирайки интерес към Европейската териториална перспектива на всички нива на изготвянето на политики.

Бюджет на Програмата ЕСПОН 2014-2020

Общият бюджет на Програмата е 48 678 823 евро. Приетото съотношение на финансиране е 15% национално съфинансиране, в размер на 7 301 824 евро и 85% съфинансиране от ЕФРР, в размер на 41 376 999 евро. Национално публично финансиране към Механизма за финансова отговорност е в размер на 2% общо по Програмата или 777 887 евро.

Приносът на Република България за периода 2014-2020 г. е в размер на 225 994 евро, като 204 236 евро е вноската за национално съфинансиране и 21 758 евро е приносът към Механизма за финансова отговорност. *(Приложение – таблици за вноските на отделните държави към бюджета на Програмата)*

За програмния период 2014-2020 г. се въвежда Механизъм за финансова отговорност, който има за цел да осигури възстановяване на средства при недопустими разходи на стойност до 2% от съфинансирането от ЕФРР по приоритет 1 от ЕОТС, като единствен бенефициент. При нередности свързани с ползването на техническата помощ на програмата, допуснати по вина на Комитета за наблюдение, в които са представени всички страни – участнички, финансовата отговорност ще бъде споделена от всички държави пропорционално на приноса им за съфинансиране. Всяка държава ще има задължение да съфинансира механизма за финансова отговорност, като трансферира приноса си чрез годишни вноски.